

**A Magyar Kártevőirtók Országos Szövetsége (MaKOSZ), illetve
tagszövetsége, a Magyar Szúnyogirtók Országos Szövetsége (MaSZOSZ)**

Állásfoglalása

a magyarországi szúnyogirtással kapcsolatban

A szúnyogok által terjesztett kórokozók térnyerése világszerte komoly **közegészségügyi kihívást jelent** és a globalizációs hatásoknak köszönhetően egyre nagyobb mértékű probléma. Jó példa erre az elmúlt években az olaszországi Chikungunya járvány vagy a jelenleg is zajló Zika vírus járvány Közép- és Dél-Amerikában. Európában az elmúlt évtizedek során számos új betegségterjesztő szúnyogfaj (*Aedes albopictus* – Ázsiai tigrisszúnyog, *Aedes japonicus* – Ázsiai bozótiszúnyog, *Aedes koreicus* – Koreai szúnyog, valamint korábban az *Aedes aegypti* – Egyiptomi csípőszúnyog) telepedett meg. Erre alapozva több esetben is lokális járványok alakultak ki egzotikus-behurcolt vírusok megjelenésével (pl: Chikungunya vírus, Dengue vírus).

Magyarország is jelentős mértékben érintett, hiszen a **nyugat-nílusi láz vírusának** megjelenése óta mára már minden évben előfordultak humán megbetegedések (2018. szeptember 24-ig **167 megbetegedés** és **4 haláleset** történt az Európai Járványügyi Központ – ECDC – adatai szerint), és további rendkívül kockázatos vírusok megjelenése is ismert (pl: Usutu vírus). A nyugat-nílusi vírus esetében nem elhanyagolhatóak az állategészségügyi megbetegedések sem, melyek idén több nagy értékű lovat is érintettek, ezáltal komoly gazdasági károkat okozva (szeptember 13-ig **16 esetet** regisztrált az ECDC).

A magyarországi szúnyogállomány fogékonysága ezekre az egzotikus kórokozó vírusokra csak részben ismert, de bizonyos fajok esetében bizonyítást nyert. A trópusi területekről behurcolt invazív szúnyogfajok betegségterjesztő képessége azonban igen jól ismert és rendkívül komoly kockázatot jelent.

Hazánkból eddig három invazív szúnyogfaj (*Aedes albopictus*, *Aedes japonicus*, *Aedes koreicus*) **került leírásra**, melyek közül az **Aedes koreicus (Koreai szúnyog) tartós megtelepedésére bizonyíték van**, Pécs területéről. Sajnos forráshiány miatt a régió nagyobb léptékű felmérése még nem történt meg a faj terjedésének pontos megállapítása céljából. Az *Aedes albopictus* és az *Aedes japonicus* befogása az elmúlt évek során rendszeresen megtörtént. Magyarországon a célt szolgáló monitoring rendszer is sajnos forráshiánnyal küzd, ezért a pontos adatokat nehéz megismerni, a kockázat részletes felmérésére

és a kezelési tervek kidolgozására így nehezen adódik lehetőség. Le kell azonban szögezni, hogy **ezen invazív szúnyogfajok meghonosodása az első nagy lépés az új betegségek megjelenése és terjedése felé**, de kiválthatja a már jelenlévő kórokozók intenzívebb terjedését is.

A járványos megbetegedések megjelenésének megakadályozására a leghatékonyabb módszer a kórokozókat terjesztő szúnyogok állományának gyérítése, irtása. **Megfelelő monitoring és irtási rendszerrel jelentős költségmegtakarítás érhető el és megelőzhetőek a közegészségügyi problémát okozó helyzetek.**

Figyelembe véve, hogy az Európai Biocid Rendelet életbelépése miatt jelentősen **csökkent a kifejlett szúnyogok irtására alkalmas irtószerek választéka**, illetve, hogy **több uniós államban betiltásra került a légi permetezéssel végzett kémiai rovarirtás**, a kifejlett szúnyog egyedek légi kémiai módszerrel történő gyérítéséről csak közegészségügyileg jelentős események során lehetne szó. Azért is, mert a légipermetézéssel végzett szúnyoggyérítés során sok más rovar is elpusztul. Hazánkban azonnal szükséges lenne a **szelektív**, csak szúnyoglárvaakra ható Bti-toxin, vagy az IGR fejlődésgátló alapú, **biológiai szúnyoglárva gyérítés széleskörű bevezetésének előkészítése, illetve végzése.**

A fentiek miatt, a saját és a nemzetközi tudományos adatokra alapozott véleményünk szerint, a Magyarországon jelenleg folytatott szúnyoggyérítési gyakorlat, amely **98 %-ban légi permetezéssel végzett kémiai irtás, alkalmatlan a szúnyogok elleni hatékony védekezés megvalósítására.** Szükséges lenne az **integrált szúnyoggyérítési stratégia** azonnali bevezetése, amely a következő:

- Lakossági **figyelemfelhívás és aktivitás** a lárvatenyészhelyek csökkentése és az inváziós szúnyogfajok terjedésének visszafogása érdekében.
- **Lárvagyérítés bevezetése** kis-, közép- és nagy léptékben egyaránt. Ez a technológia a nyugati országokban kiváló hatékonysággal működik.
- Folyamatos, **országos monitorozó tevékenység végzése** az előbb ismertetett stratégia alapjául.

Az ismertetett stratégia hatékony megelőzése lehet az olyan közegészségügyi eseményeknek, mint a Nyugat Nílusi láz vírusának idei térnyerése és egyéb potenciálisan behurcolható trópusi eredetű betegségek meghonosodásának is.

A Magyar Parazitológusok Társasága Elnöksége **1991**-ben megjelentetett állásfoglalásában már felhívta a figyelmet, hogy a hatékony szúnyogirtás érdekében **a lárvákat kell elpusztítani és nem a kifejlett egyedeket** (imágókat).

A szúnyogok elleni védekezés korszerű, környezetbarát módszertana, az applikációk, a kezelési tervek és a javasolt vészhelyzeti protokollok mind elérhetőek az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és az Európai Szúnyoggyérítők Szövetsége (EMCA) közös kiadványában (Guidelines for the Control of Mosquitoes of Public Health Importance in Europe – 2013)

2018. október 17.

Dr. Bajomi Dániel
MaKOSZ elnök

Kőszegi Dániel
MaSZOSZ elnök

Dr. Kemenesi Gábor
Viroológus
Pécsi Tudományegyetem
Szentágothai János Kutatóközpont